

ПРОГРАМ ЗА ИЗБОР ЧЛАНА ВИСОКОГ САВЕТА СУДСТВА ИЗ ПРИВРЕДНИХ СУДОВА И ПРИВРЕДНОГ АПЕЛАЦИОНОГ СУДА

СУДИЈА ПРИВРЕДНОГ СУДА У БЕОГРАДУ ДР МАРКО РАДОВИЋ

I УВОД

Полазећи од начела поделе власти и независности судске функције, прокламованих Уставом Републике Србије, овај програм изражава посвећеност јачању привредног правосуђа као темељног гаранта правне сигурности, економског развоја и владавине права.

Циљ програма усмерен је на осваривање независности судске функције и европских вредности у правосудном систему, кроз унапређење стручности, интегритета, ефикасности судија привредних судова, као и побољшања услова за рад, материјалног положаја судија, судијских помоћника, судијских приправника и административног особља у привредним судовима.

II ТЕМЕЉНИ ПРИНЦИПИ

1. Заштита принципа независности судија

У складу са Уставом Републике Србије (чл. 142–151), Европском конвенцијом о људским правима (чл. 6), Законом о судијама и Етичким кодексом судија, судије морају бити независне у свом раду и одлучивању, уз истовремену одговорност за професионално понашање и квалитет одлука.

- **Институционална независност**

Независност судске власти мора бити гарантована и заштићена као уставна категорија и основ демократског поретка.

Као члан Високог савета судства, залагаћу се да све одлуке у вези са избором, оцењивањем, напредовањем, дисциплинском одговорношћу и разрешењем судија буду доношене искључиво на основу објективних и мерљивих критеријума, прописаних Уставом Републике Србије, Законом о судијама, Правилником о критеријумима за вредновање рада судија, Етичким кодексом, без било каквог утицаја.

- **Функционална независност**

Судија мора бити слободан да примени закона, према својој савести и тумачењу, у складу са правним стандардима Европске уније и праксом Европског суда за људска права.

Неопходно је развити механизме за заштиту судија од сваког облика притиска или непримерене хијерархијске контроле, чиме се осигурава примена начела владавине права и непристрасности.

- **Лична независност и одговорност**

Независност није привилегија, већ одговорност. Судија мора да поступа савесно, достојанствено, уз очување угледа функције и поверења јавности.

У складу са Етичким кодексом судија, потребно је јачати професионални интегритет кроз сталну обуку и јавну транспарентност рада судова.

- **Транспарентно напредовање и распоређивање**

Процес вредновања рада судија мора бити заснован на објективним показатељима: квалитет одлука, ажурност, стручност, професионално понашање и однос према странкама.

Тиме се обезбеђује поверење јавности и јача легитимитет судске власти, па ће искључиво од објективних мерила за утврђивања квалитета рада судије зависити и његово напредовање.

2. Европски стандарди

Посматрано искључиво у контексту развоја права и његове примене, систем привредног правосуђа треба бити усмерен ка успостављању европских стандарда у стварању и примени права. Тиме се успоставља независно, одговорно, непристрасно и ефикасно правосуђе, као предуслов владавине права и заштите људских права.

- **Убрзање поступака и подизање транспарентности рада привредних судова**

Активан допринос спровођењу реформских мера и акционих планова који се односе на ефикасност, интегритет и квалитет правосуђа. Посебан акценат биће на смањењу трајања поступака, уједначавању судске праксе и подизању транспарентности рада привредних судова.

- **Усклађивање са правним тековинама Европске уније (acquis communautaire)**

Подстицање на континуирану едукацију судија о праву Европске уније и његовој примени у домаћем правном систему.

Посебан значај има праћење и примена стандарда у областима компанијског права, конкуренције, дигиталне имовине, вештачке интелигенције и интелектуалне својине, у складу са праксом Суда правде Европске уније.

- **Европска правна култура и вредности**

Судови треба да буду носиоци културе одговорности, професионалности и јавног поверења, засноване на вредностима европске правне традиције — транспарентности, етичности и предвидивости.

Ове вредности доприносе јачању привредног амбијента и поверења инвеститора у правну сигурност Републике Србије.

Одбрану поменутих вредности треба усмерити и ка заштити судске независности и спречавању сваког нарушавања угледа суда и судија у демократском друштву.

III СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА И СТАЛНА ЕДУКАЦИЈА

У савременом пословном праву, динамичне промене у области тржишта, дигиталних технологија и интелектуалне својине захтевају високу специјализацију и стално стручно усавршавање судија.

- **Специјализација привредних судова**

Специјализација судија доприноси квалитетнијим, бржим и правно уједначенијим одлукама.

Залагање за јачање специјализованих одељења и судија привредних судова представља приоритет, нарочито у областима:

- о компанијског и стечајног права,
- о права конкуренције,
- о права интелектуалне својине,
- о банкарског права,
- о права дигиталне имовине,
- о правних аспеката вештачке интелигенције.

- **Континуирана и обавезна едукација**

Судије морају бити у току са развојем законодавства и међународних стандарда.

Високи савет судства, у сарадњи са Правосудном академијом, Европском мрежом за обуку судија (EJTN) и другим међународним организацијама, треба да организује редовне програме стручног усавршавања за судије привредних судова, укључујући обуке из права Европске уније и практичне радионице са судијама из држава чланица.

- **Сарадња и размена искустава**

Потребно је ојачати сарадњу између судова, тужилаштва, факултета, привредних комора и међународних организација, ради заједничког унапређења судске праксе и правне науке.

IV УНАПРЕЂЕЊЕ УСЛОВА РАДА У ПРИВРЕДНИМ СУДОВИМА

- **Инфраструктура и дигитализација**

Дигитализација судских поступака мора постати приоритет. Неопходно је обезбедити модерну ИТ инфраструктуру, електронски приступ списима, е-комуникацију са странкама и усклађеност са стандардима Европске уније о е-правосуђу (*e-Justice* платформа).

Таква модернизација повећава ефикасност, транспарентност и поверење у рад судова.

- **Организација рада и људски ресурси**

У циљу боље расподеле посла и квалитета рада, предлаже се успостављање принципа:

- о један судија – један судијски сарадник у радном односу,
- о три судије – један приправник у радном односу.

Тиме се јача тимски приступ и убрзава израда одлука, уз већу подршку младим правницима.

V МАТЕРИЈАЛНИ ПОЛОЖАЈ СУДИЈА И АДМИНИСТРАТИВНОГ ОСОБЉА

- **Побољшање материјалног положаја судија**

Материјална сигурност судије јесте предуслов његове независности (чл. 7 Етичког кодекса судија).

Неопходно је редефинисати систем зарада, увођењем фер и предвидивих коефицијената, који одражавају сложеност и одговорност судијске функције, нарочито у привредним споровима. Зарада која судији привредног суда обезбеђује достојне услове за несметан живот и рад значајно имплицитно утиче и на инвестициони и спољнотрговински положај Републике Србије, а тако и на стабилност и развој њеног привредног система.

- **Унапређење положаја административног особља**

Судијски помоћници (сарадници, виши сарадници, саветници, приправници) и административно особље (записничари, референти и др.) представљају важан део правосудног система.

Њихов материјални статус и могућности стручног усавршавања морају бити унапређени, чиме се обезбеђује стабилност и континуитет у раду судова.

VI ЗАКЉУЧАК

Судска независност није само институционално питање, већ вредносни стуб демократског друштва.

Овај програм изражава опредељеност за изградњу модерног, стручног и етичког правосуђа, усклађеног са европским стандардима, које ће омогућити правну сигурност, привредну стабилност и поверење грађана у судску власт Републике Србије.

Као члан Високог савета судства, свој допринос бих усмерио ка:

- јачању независности и интегритета судијске функције,
- унапређењу ефикасности и квалитета рада привредних судова,
- промовисању европских правних стандарда и вредности,
- обезбеђењу материјалне и институционалне сигурности судија и запослених,
- повећању транспарентности и поверења јавности у судску власт.

**Кандидат за изборног члана Високог савета судства из реда
привредних судова и Привредног апелационог суда**

Судија Привредног суда у Београду

Др Марко Радовић